Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

М И Н И С Т Е Р С Т В О Н А Е Л Е К Т Р О Н Н О Т О У П Р А В Л Е Н И Е

КОНСУЛТАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ

ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 2022/868 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТ 30 МАЙ 2022 Г. ОТНОСНО ЕВРОПЕЙСКА РАМКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДАННИТЕ И ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 2018/1724 (АКТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДАННИТЕ)

18 юни 2024 г.

1. ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНСУЛТАЦИЯТА	
	Въведение: Министърът на електронното управление организира обществена консултация по реда на глава втора, раздел V от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието на проект на Закон за прилагане на Регламент (ЕС) № 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) № 2018/1724 (Акт за управление на данните).
1.1.	През последното десетилетие цифровите технологии преобразиха икономиката и обществото, засягайки всички сектори на дейност и ежедневния живот. В основата на тази трансформация стоят данните. Основаните на данни иновации ще донесат огромни ползи както за гражданите Европейския съюз (ЕС), така и за икономиката, например посредством подобряване и персонализиране на медицината, чрез осигуряване на нова мобилност и да допринесе към съобщението на Комисията от 11.12. 2019 г. относно Европейския зелен пакт. За да стане икономиката, основана на данни, приобщаваща за всички граждани на ЕС, следва да се обърне особено внимание на намаляването на цифровото разделение, стимулирането на участието на жените в икономиката, основана на данни, и насърчаването на авангардния европейски експертен опит в технологичния сектор. Икономиката, основана на данни, трябва да бъде изградена по такъв начин, че да се дава възможност на предприятията, по-специално на микро-, малките и средните предприятия (МСП) и на новосъздадените предприятия да процъфтяват, като се гарантира неутралност на достъпа до данни, преносимост на данни и оперативна съвместимост и се избягва ефекта на зависимост. В Европейската стратегия за данните е описана визията за общо европейско пространство на данни като вътрешен пазар за данни, на който същите могат да се използват независимо от мястото на физическото им съхранение в ЕС, в съответствие с приложимото право, и което пространство, inter alia, може да бъде от основно значение за бързото развитие на технологиите в областта на изкуствения интелект. В изпълнение на горепосочените цели, бе приет и от 24.09.2023 г. се прилага Регламент (ЕС) № 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) № 2018/1724 (Акт за управление на данните), от който произтичат за държавите - членки на ЕС, в т.ч. и за Република България, редица задължения, които от своя страна обуславят приемането на ново национално законодателство в областта на данните.

1.2.	**Цели на консултацията:** Основна цел на консултацията е на възможно най-ранната фаза от цикъла по формулиране на политики и разработване на мерки за регулиране да се получи обратна връзка и да се съберат достатъчно данни, информация, предложения и становища от заинтересованите страни относно очакваните ефекти от прилагането на Регламента. Специфичните цели на консултацията са тя да послужи като важен информационен канал за: I. Получаване на мнения и становища от заинтересованите страни относно: 1. необходимостта от евентуална нова регулаторна намеса (интервенция); 2. възможните цели на евентуалната интервенция – усъвършенстване, прецизиране или кодифициране на действащата правна уредба; 3. инструментът на интервенцията – промяна в действащите нормативни актове или приемането на изцяло нов законов нормативен акт. II. Проучване на очакванията относно потенциалните въздействия от една такава публична регулаторна намеса. Като заинтересовани лица са определени лица, които възнамеряват да предоставят посреднически услуги за данни, както и такива, които биха регистрирали организации за алтруистично споделяне на данни. Като заинтересования лица - държавни органи, част от министерствата – Министерство на здравеопазването, Министерство на регионалното развитите и благоустройството, Министерство на правосъдието, Министерство на транспорта и съобщенията, Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието, Министерство на иновациите и растежа, Националната агенция за приходите, Националния осигурителен институт, Агенция „Митници“, Агенция по вписванията, Националната здравноосигурителна каса, Агенция за социално подпомагане, Комисията за регулиране на съобщенията, Комисията за защита на потребителите, Комисията за защита на личните данни, Държавна комисия по сигурността на информацията, Държавна агенция „Архиви“, Агенция „Пътна инфраструктура“, Агенцията по геодезия, картография и кадастър, Изпълнителна агенция „Околна среда“, Българска академия на науките, университети, редица изпълнителни агенции, държавни предприятия и др.

1.3.	**Консултационен процес:** Настоящата консултация е част от дейността по изготвяне на цялостна предварителна оценка на въздействието. Тя не замества обществената консултация по реда на чл. 26 от Закона за нормативните актове. Срокът за провеждане на консултацията е **14 (четиринадесет)** работни дни след публикуването на настоящия консултационен документ на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на електронното управление. Всички заинтересовани страни могат да дадат предложения по следните начини: - на Портала за обществени консултации; - по електронна поща на официалния електронен адрес на министерството: Mail@egov.government.bg и/или на електронния адрес на експерт от специализираната дирекция, отговаряща за политиките в областта на данните: B.Kozhuharov@egov.government.bg; - чрез Системата за сигурно електронно връчване - https://edelivery.egov.bg/; - на официалния адрес за кореспонденция на Министерството на електронното управление: гр. София 1000, ул. „Ген. Й. В. Гурко“ № 6. Изпратените предложения ще бъдат разгледани и обсъдени при изготвянето на законопроекта. Анализът и обобщението на становищата, изразени по време на консултациите, ще позволят да бъде извършена по-всеобхватна и пълна оценка на въздействието на проекта на закон. След приключването на предварителната консултация всички предложения, които не са постъпили чрез Портала за обществени консултации, също ще бъдат публикувани на Портала за обществени консултации с обобщение на резултатите от проведените консултации. Отговорите, за които е посочено да бъдат третирани като „анонимни“, ще бъдат публикувани без личните данни. Отговорите, за които изрично е посочено да не се публикуват, няма да бъдат публикувани. В предложенията следва да бъде посочено коя заинтересована страна представлявате. Тази информация е необходима, за да може след получаване на предложенията да се анализира правилно въздействието върху съответната група заинтересовани страни.
1.4.	**Относими документи и нормативни актове:** Регламент (ЕС) № 2022/868 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно европейска рамка за управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) № 2018/1724 (Акт за управление на данните);

	Закон за електронното управление; Закон за статистиката; Закон за достъп до обществена информация; Закон за достъп до пространствени данни.

2. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Концепцията е да се разработи нов закон, а не да бъдат изменяни, респ. допълвани съществуващи нормативни актове, тъй като материята, която е предмет на Регламента, чиито мерки ще бъдат въведени в националното законодателство, не би могла да бъде припозната от действащите актове в областта на данните като Закона да достъп до обществена информация или Закона за достъп до пространствени данни, които уреждат достъпа до отворени данни, създавани, респ. притежавани от публичните органи, нито чрез изменение и допълнение на Закона за електронното управление.

Основна цел на законопроекта е да бъдат регламентирани с нормативен акт на ниво закон следните елементи:

- условията за повторното използване на някои категории защитени данни, притежавани от организациите от обществения сектор в България;
- дейността на националната единна информационна точка по чл. 8 от Регламент (ЕС) № 2022/868;
- компетентните органи по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 2022/868, които оказват съдействие на организациите от обществения сектор, предоставящи или отказващи достъп с цел повторно използване до категориите данни по т. 1;
- реда и условията за уведомяване и органа за надзор на лицата, предоставящи посреднически услуги за данни по чл. 13 от Регламент (ЕС) № 2022/868;
- реда и условията за доброволна регистрация на организациите за алтруистично споделяне на данни и органа за регистрация и надзор на тези организации по чл. 23 от Регламент (ЕС) № 2022/868;
- създаването и поддържането на регистър на признатите организации за алтруистично споделяне на данни;
- санкциите, които се налагат при извършване на нарушения от лицата, предоставящи посреднически услуги за данни и от организациите за алтруистично споделяне на данни.

С оглед изготвянето на проект на закон, със заповед на министъра на електронното управление е създадена междуведомствена работна група, която извърши оценка на текущата ситуация (законодателство и практика), валидна в различни административни сектори, във връзка с

изискванията, регламентирани в Регламента и направи следните предложения за единна информационна точка и за цитираните по-горе компетентни органи:
- за единна информационна точка да бъде определен министърът на електронно управление;
- за компетентни органи за оказване на съдействие на организациите при повторно предоставяне на данни – министърът на електронното управление и председателят на Националния статистически институт (в областта на статистиката);
- за компетентен орган за доставчиците на посреднические услуги за данни и за регистрацията на организациите за алтруистично споделяне на данни – министърът на електронното управление.

Мотивите за направените предложения са следните:
Министърът на електронното управление е административният орган, които определя държавната политика в областта на отворените и пространствените данни, както и държавната политика по отношение на създаването, съхранението, управлението и споделянето на данни, имайки предвид неличните данни; данните, които подадат в обхвата на Акта за управление на данните и др. Министърът на електронното управление поддържа и администрира хоризонталните информационни системи (Портал на електронното управление, Средата за междурегистров обмен на данни, Системата за електронна автентикация, Системата за сигурно електронно връчване, Системата за електронно плащане, Портала за разработчици и Хранилището за отворен код, Системата за електронен обмен на съобщения), към които следва да се присъединят всички административни органи, както с оглед заявяването и предоставянето на електронни административни услуги, така и с цел осигуряването на достъп до данни. Министърът изгражда и координира споделените ресурси на електронното управление (Държавния хибриден частен облак и Единната електронна съобщителна мрежа) и е отговорен за изграждането и поддържането на Портала за отворени данни (ПОД) и Националния портал за пространствени данни. Министърът на електронното управление издава методически указания и подпомага администрациите в дефинирането на структурата и съдържанието на наборите от данни за публикуването им на ПОД и осъществява методическо ръководство, координация и контрол върху дейностите по изграждането, поддържането и използването на национална инфраструктура за пространствена информация и осъществява правомощията по Закона за достъп до пространствени данни (ЗДПД). Министърът е определен и като Единно звено за контакт по въпросите на прилагането на Регламент (ЕС) 2018/1807 на Европейския парламент и на Съвета относно рамката за свободно движение на нелични данни в Европейския съюз.
Министърът на електронното управление има компетентност и в изграждането, поддържането и воденето на регистри, което правомощие изрично му е вменено с чл. 7в, ал. 2, т. 15 от ЗЕУ. В допълнение, отговаряйки за спазването на ЗЕУ, ЗДОИ и ЗДПД, министърът на електронното

управление упражнява функции, свързани с контрол и надзор върху дейността на всички административните органи, които прилагат цитираните нормативни актове, както и налага административни наказания при неспазване на законовите изисквания.

На настоящия етап министърът на електронното управление е административният орган в България, които има правомощия и компетентност в областта на управлението на данните; разработването на нормативни актове и процедури; осъществяването на мониторинг по спазването на релевантното за областта законодателството; в изграждането и поддържането на информационни системи и регистри; в налагането на административни санкции и е подходящо да бъде определен като единна информационна точка, като компетентен орган за оказване на съдействие и като компетентен орган по отношение на посредниците на данни и организациите за алтруистично споделяне на данни по смисъла на чл. 7, пар. 1, чл. 8, пар. 1, чл. 13, пар. 1, чл. 23, пар. 1 от Регламента.

Що се отнася до компетентния орган за оказване на съдействие на организациите при повторно предоставяне на данни в областта на статистиката, предлага се да се определи за извършването на тази дейност председателят на Националния статистически институт (НСИ), поради следните съображения:

НСИ осъществява независимата статистическа дейност на държавата и други дейности, възложени му със закон, съгласно чл. 6, ал. 1 от Закона за статистиката. НСИ осъществява статистическа дейност, като провежда периодични и еднократни статистически изследвания, включени в Националния статистически план. Официалната статистическа информация е предназначена за анализи и научни изследвания, за планиране, прогнозиране и вземане на управленски решения на микро- и макроравнище. Статистическите информационни продукти и услуги са насочени към органите на държавно управление и местната власт; бизнес сектора и неправителствените организации; научната и академична общност; медиите; Европейският съюз, ООН, МВФ и други международни организации; отделни граждани.

НСИ предоставя на потребителите статистически продукти и услуги, подробно изброени в чл. 3, ал. 2 от Правилника за разпространение на статистически продукти и услуги на НСИ. В статистическите услуги фигурират предоставяне на информация по заявка на потребителите; предоставяне на анонимизирани данни за научни и изследователски цели; осъществяване на консултантски услуги по използването на статистическа информация; подпомагане на потребителите при използване на европейска статистическа информация и др.

НСИ изгражда и поддържа информационната система ИНФОСТАТ, чрез която се предоставят резултати от проведени статистически изследвания от НСИ под формата на справки, графики и картограми за демографското и социално - икономическото състояние и развитие на България.

Във връзка с надзора и контрола, които ще се упражняват по отношение на доставчиците на посреднически услуги за данни и организациите за алтруистично споделяне на данни, се предвижда при нарушение на изискванията на Регламента да се налагат принудителни административни мерки, а също така глоба, респ. имуществени санкции от компетентния орган, който осъществява надзор над тези субекти.

С оглед необходимостта в срок до 24 септември 2023 г. да се уведоми Европейската комисия за националните компетентни органи съгласно Регламента, на 29 септември 2023 г. е прието РМС № 670, с което МЕУ и НСИ са определени за такива органи и на министъра на електронното управление е възложено да предложи необходимите промени в свързаното законодателство, така щото органите и правомощията им да бъдат законодателно установени.

3. ВЪПРОСИ ЗА ОБСЪЖДАНЕ

1. Следва ли да се разработва нов закон, който да регламентира разгледаната в т. 2 материя?

2. В случай, че не считате за необходимо да се изготвя нов закон, кой нормативен акт би следвало да се промени?

3. Считате ли, че релевантно са предложени министъра на електронното управление и председателя на НСИ като компетентни органи, имайки предвид правомощията, които към настоящия момент изпълняват?

4. Кои други органи биха могли да изпълняват функции съгласно изискванията на Регламента?

5. Какъв да е размера на таксите, които ще събират органите при предоставяне на достъп до защитени данни?

6. Какъв да е размерът на санкциите, които ще се налагат ?

7. Ако имате допълнителни предложения, мнения или коментари по темата, моля, споделете ги.